

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/133/2017
Identifikačné číslo spisu: 6714210732
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:6714210732.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ G. N., bývajúceho vo X., 2/ W. N., bývajúceho vo X., zastúpených JUDr. Luciou Fabriciusovou, advokátkou so sídlom v Banskej Bystrici, Kuzmányho č. 7, proti žalovanej S. N., bývajúcej vo X., trvale bytom V., prechodne bytom G., zastúpenej JUDr. Jánom Vinarčíkom, advokátom so sídlom v Banskej Bystrici, Pod Rybou č. 5, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 10C/110/2014, o dovolaní žalobcov 1 / a 2 / proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. septembra 2016 sp. zn. 13Co/232/2015, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. septembra 2016 sp. zn. 13Co/232/2015 a rozsudok Okresného súdu Zvolen z 26. novembra 2014 č. k. 10C/110/2014-61 a vec vracia Okresnému súdu Zvolen na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 26. novembra 2014 č. k. 10C/110/2014-61 žalobu zamietol a žalobcom 1/ a 2/ uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 248,82 eur, predstavujúce trovy právneho zastúpenia, ktoré sú povinní zaplatiť spoločne a nerozdielne advokátovi žalovanej, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Po právnej stránke aplikoval § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Z.z. (účinného do 30. júna 2016, ďalej len „O.s.p.“), § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1, § 41a ods. 2, § 100 ods. 1 a 2, § 101 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). V odôvodnení uviedol, že žalobcovia 1/ a 2/ žiadali určiť voči žalovanej, že sú podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu so súp. č. 1708, postavenom na parcele č. C-KN č. 910 spolu s pozemkami parc. č. C-KN č. 910 zastavaná plocha o výmere 387 m² a parc. č. C-KN č. 911 záhrady o výmere 323 m², nehnuteľností evidovaných na Okresnom úrade vo X., odbor katastra, obec X., katastrálne územie C., zapísaných na LV č. XXX, a to žalobca 1/ o výške spoluvlastníckeho podielu 1/4-ina k celku a žalobca 2/ o výške spoluvlastníckeho podielu 1/4-ina k celku. Žalobu odôvodnili tým, že žalobca 1/ darovacou zmluvou zo dňa 15. marca 1999 a žalobca 2/ darovacou zmluvou zo dňa 18. januára 2002 previedli svoje spoluvlastnícke podiely k nehnuteľnostiam na žalovanú, avšak tieto zmluvy bolo podľa ich tvrdenia nutné považovať za absolútne neplatné právne

úkony z dôvodu, že neboli urobené vážne, nakoľko prevody spoluvlastníckych podielov boli podmienené zaplatením kúpnej ceny. Súd prvej inštancie mal za to, že došlo k uzavretiu kúpnych zmlúv, a teda má platiť nezastretý (disimulovaný) právny úkon, ktorý zodpovedal vôli účastníkov a ktorý spĺňal všetky podstatné náležitosti. Na základe uvedeného žalobcovia 1/ a 2/ svoje tvrdiace vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v požadovaných podieloch nepreukázali. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 149 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ a žalovanej rozsudkom zo dňa 27. septembra 2016 č. k. 13Co/232/2015-109 prvým výrokom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu zamietol; druhým výrokom zmenil výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým okresný súd uložil žalobcom 1/ a 2/ nahradiť žalovanej trovy konania vo výške 248,82 eur tak, že žalovanej priznal náhradu trov prvoinštančného konania v celom rozsahu; tretím výrokom žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Po právnej stránke v časti o zamietnutí žaloby potvrdil rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“) ako vecne správny, keď sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu (v podrobnostiach aj naň odkázal) v časti, ktorou žalobu zamietol, pretože nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybňovali správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie, v rozhodnutí súd venoval náležitú pozornosť zisteniu všetkých rozhodných skutočností, dostatočne zistil skutkový stav a mal spoľahlivé a dostatočné podklady pre rozhodnutie o veci. V časti pozmenenia výroku o náhrade trov konania rozhodol podľa § 388 CSP a konštatoval, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia ohľadom tejto časti neuviedol, na základe akej právnej úvahy, akých skutkových zistení rozhodol o výške náhrady trov konania žalovanej - náhrade za cestované, tiež neuviedol, na základe akej úvahy priznal žalobkyni náhradu trov konania podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z., a nie podľa § 11 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 665/2004 Z.z. (odvolací súd poukázal aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR v náleze sp. zn. I. ÚS 119/2012). Keďže súd prvej inštancie rozhodnutie o výške náhrady trov riadne neodôvodnil, odvolací súd ho nemohol potvrdiť a uviedol, že bude úlohou okresného súdu opätovne rozhodnúť o výške trov konania prvej inštancie, pričom v odôvodnení súdneho rozhodnutia jasne a zrozumiteľne dá odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP za použitia § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu čo do potvrdzujúceho výroku (prvý výrok rozsudku odvolacieho súdu) podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie dňa 30. decembra 2016 z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP odôvodnili tým, že právne posúdenie súdom prvej inštancie bolo nesprávne a odvolací súd vec posúdil po právnej stránke inak (v rozpore s pravidlami o dvojinštančnosti konania) a právne nesprávne, a teda im neumožnil vyjadriť sa k inému právnomu posúdeniu odvolacím súdom, na základe čoho im odňal právo namietať správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Odvolací súd založil svoj právny názor na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie. Právne posúdenie platnosti disimulovaných právnych úkonov považujú za nesprávne z dôvodu, že odvolací súd spolu so súdom prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodili nesprávne právne závery, keď na daný skutkový stav aplikovali nesprávne ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to aj napriek tomu, že zastreté právne úkony v danej veci nemožno posúdiť ako platné právne úkony pre absenciu obligatórnych náležitostí a pre nedostatok písomnej formy. Na preukázanie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolatelia namietajú aj nesprávne právne posúdenie súdom prvej inštancie poukázali na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 179/2010 zo dňa 28. septembra 2010, aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1513/2007 zo dňa 5. februára 2008. Zároveň poukázali aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžr 68/2011 zo dňa 27. marca 2012 a z 30. januára 1975 pod sp. zn. 1 Cz 129/74, ktorými preukazovali svoje tvrdenia, že potvrdenie zo dňa 18. januára 1999 nemožno považovať za doplnenie chýbajúcich náležitostí kúpnych zmlúv z dôvodu jeho neurčitosti čo do výšky kúpnej ceny dohodnutej medzi jednotlivými účastníkmi oboch kúpnych zmlúv, absencie prejavov účastníkov jednotlivých zmlúv na tejto listine tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 46 ods. 2 druhá veta Občianskeho zákonníka. Disimulované kúpne zmluvy je potrebné považovať za absolútne neplatné pre neurčitosť prejavu vôle

účastníkov vo vzťahu k určaniu kúpnej ceny a s tým spojený nedostatok písomnej formy, a preto dovolatelia žiadajú, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná sa k podanému dovolaniu žalobcov 1/ a 2/ písomne nevyjadrila.

5. Podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 5. decembra 2017 žalobcovia 1/ a 2/ oznámili, že berú späť dovolanie podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu (žalobcovia 1/ a 2/), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ je dôvodné.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolatelia vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

11. Vzhľadom k tomu, že v čase rozhodovania dovolacieho súdu o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ veľký senát najvyššieho súdu uznesením z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018 a rovnako tak Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením pléna sp. zn. PLz. ÚS 1/2018 vyslovili, že „kumulácia dovolacích dôvodov podľa § 420 CSP a § 421 CSP je prípustná“, dovolací súd preto neakceptoval podanie žalobcov 1/ a 2/, ktorým oznámili, že berú späť dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP. Na základe uvedeného dovolací súd v zmysle § 48 ods. 3, prvá veta CSP viazaný právnym názorom vyjadreným v ostatnom rozhodnutí veľkého senátu (uznesenie z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018) pristúpil ku skúmaniu prípustnosti dovolania žalobcov 1/ a 2/, najprv z dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP a následne podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

12. Žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP videli v nesprávnom právnom posúdení veci súdom prvej inštancie a odvolacím súdom, ktorý vec posúdil navyše po právnej stránke inak (v rozpore s pravidlami o dvojinstančnosti konania) a neumožnil dovolateľom vyjadriť sa k inému právnomu posúdeniu odvolacím súdom, na základe čoho im odňal právo namietať správnosť ich právneho názoru na inštančne vyššom súde.

13. V súvislosti s vyššie uvedenou námietkou dovolateľov (bod 12. tohto rozhodnutia) najvyšší súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej právnej úpravy občianskeho súdneho konania podľa O.s.p. dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi konania neznemožňuje právnym posúdením

(viď judikát R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, zotrval aj aktuálny judikát R 24/2017.

14. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP (ktorý je súčasne aj dovolacím dôvodom) je potrebné vykladať eurokonformne s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá predpokladá, že v tomto prípade ide o porušenie procesných práv a nie hmotnoprávných nárokov strán. Doterajší pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil terminologicky novým pojmom „právo na spravodlivý proces“, ktorého obsahové znaky vyplývajú z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva aj Ústavného súdu Slovenskej republiky. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky spravodlivosti, nestačí jedna izolovaná vada na uplatnenie dovolania a naopak, ak konanie ako celok znaky spravodlivosti nevykazuje, bude dovolanie prípustné vždy.

15. K námietke porušenia zásady dvojinštančnosti konania odvolacím súdom z dôvodu, že odvolací súd vec posúdil navyše po právnej stránke inak (v rozpore s pravidlami o dvojinštančnosti konania), dovolací súd uvádza nasledovné. O spomínanú vadu konania by sa jednalo len v takom prípade, ak by odvolací súd (viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, § 383 CSP) dospel k odlišným skutkovým zisteniam než súd prvej inštancie bez toho, aby dokazovanie sám zopakoval. Odvolací súd však rozhodol vo veci po právnej stránke, ako aj po skutkovej stránke na základe totožných dôvodov ako súd prvej inštancie (viď najmä bod 27. rozhodnutia odvolacieho súdu), majúc za to, že na vec bolo potrebné aplikovať najmä ustanovenie § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď mal za preukázaný právny záujem žalobcov 1/ a 2/ na určení ich vlastníckeho práva a založil svoj právny záver o zamietnutí žaloby rovnako ako súd prvej inštancie na tom, že uzatvorené darovacie zmluvy ako zastreté právne úkony (simulované) sú neplatné právne úkony z dôvodu absencie vôle účastníkov previesť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na žalovanú bezodplatne a disimulované právne úkony, t. j. uzatvorené kúpne zmluvy sú platné, keďže spolu s písomným potvrdením z 18. januára 1999 jednoznačne preukazujú dohodu o predmete, ako aj dohodnutej cene (podrobnejšie viď rozhodnutia nižších súdov). Pokiaľ by aj odvolací súd doplnil ďalšie dôvody v reakcii na odvolaciu argumentáciu žalobcov 1/ a 2/, nejde o porušenie zásady dvojinštančnosti konania. Aj judikatúra najvyššieho súdu (R 56/2012) zastáva názor, že ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi súdu prvej inštancie a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvoinštančného konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu v konečnom dôsledku neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). Viac k právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom viď bod 17. a nasl. tohto rozhodnutia.

16. Vychádzajúc z uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že dovolateľmi tvrdený dôvod prípustnosti (a dôvodnosti) ich dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je daný.

17. Dovolatelia v dovolaní tiež uviedli, že ich dovolanie je prípustné aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. So zreteľom na túto dovolaciu argumentáciu dovolateľov dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 113/2017 naostatok vychádza zo širšie chápaného obsahu pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ tak, že jeho súčasťou sú tiež právne závery vyjadrené v rozhodnutiach, ktoré boli v minulosti a k o judikáty publikované v oficiálnych informačných médiách vydávaných vtedajšími inštitúciami stojacimi na

vrchole sústavy všeobecných súdov.

18. Podľa názoru žalobcov 1/ a 2/ rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolatelia zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzili právnu otázku (posudzovanie ne/platnosti disimulovaných právnych úkonov pre absenciu ich obligatórných náležitostí a pre nedostatok písomnej formy), pri riešení ktorej sa odvolací súd - podľa ich názoru - odklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu, za ktorú považoval rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 179/2010 a sp. zn. 1 Sžr 68/2011 zo dňa 27. marca 2012 a z 30. januára 1975 pod sp. zn. 1 Cz 129/74, tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1513/20075. Samo tvrdenie, že odvolací súd sa riešením určitej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ešte nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; relevantným je až zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľmi tvrdenému odklonu skutočne došlo. Dovolací súd preto pristúpil k posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom v otázke platnosti/neplatnosti zastretých právnych úkonov vo väzbe na zistený skutkový stav. Tým súčasne posudzoval, či je opodstatnená argumentácia dovolateľov o odklone odvolacieho súdu od riešenia tejto otázky ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. K uvedenému však poukazuje, že pokiaľ dovolatelia na preukázanie odklonu uviedli rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1513/20075, najvyšší súd v tejto súvislosti odkazuje na bod 17. tohto rozhodnutia a § 35 CSP (o dovolaní rozhoduje najvyšší súd), ktorý ustanovuje funkčnú príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacích veciach, z čoho je tak zjavné, že za ustálenú rozhodovaciu praxou dovolacieho súdu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nemožno považovať rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky.

19. Podľa § 432 ods. 1 CSP možno dovolanie, ktoré je prípustné podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (quaestio iuris), ktorému riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (quaestio facti), teda zistenie skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

20. Právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

21. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

22. Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

23. Podľa § 41a Občianskeho zákonníka ak právnym úkonom má byť zastretý iný právny úkon, platí tento iný úkon, ak to zodpovedá vôli účastníkov a ak sú splnené všetky jeho náležitosti. Neplatnosť takého právneho úkonu sa nemožno dovolávať voči účastníkovi, ktorý ho považoval za nezastretý.

24. V zmysle § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka písomnú formu musia mať zmluvy o prevodoch nehnuteľností, ako aj iné zmluvy, pre ktoré to vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov.

25. V zmysle § 46 ods. 2 Občianskeho zákonníka pre uzavretie zmluvy písomnou formou stačí, ak dôjde k písomnému návrhu a k jeho písomnému prijatiu. Ak ide o zmluvu o prevode nehnuteľností, musia byť prejavy účastníkov na tej istej listine.

26. V zmysle § 588 Občianskeho zákonníka z kúpnej zmluvy vznikne predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúcemu povinnosť predmet kúpy prevziať a zaplatiť zaň predávajúcemu dohodnutú cenu.

27. Kúpna zmluva je dvojstranným právnym úkonom medzi kupujúcim a predávajúcim, z ktorého vznikne záväzkový právny vzťah. To však nevyklučuje, aby bolo na jednej alebo aj na oboch stranách viac účastníkov. Na vznik kúpnej zmluvy je potrebné, aby sa účastníci dohodli na podstatných náležitostiach (essentialia negotii), ktorými sú predmet kúpy a kúpna cena. Kúpna zmluva vznikne vtedy, ak obsahuje dojednania o týchto podstatných častiach daného zmluvného typu. Bez dojednania o kúpnej cene je kúpna zmluva neplatná (Fekete a Feketeová, Občiansky zákonník, prehľadný komentár. Bratislava, Ing. Miroslav Mračko, EPOS, 2012, str. 822).

28. Pokiaľ nebola kúpna zmluva, predmetom ktorej je nehnuteľnosť, vyhotovená v písomnej forme, ide o vadu právneho úkonu, ktorá je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou právneho úkonu. Na zachovanie platnosti zmluvy o prevode nehnuteľnosti sa navyše vyžaduje, aby prejavy účastníkov boli na rovnakej listine (Števček a kol., Občiansky zákonník. Praha, C.H. Beck, 2015, str. 2082).

29. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 179/2010 zo dňa 28. septembra 2010 pri riešení obdobnej právnej otázky platnosti, resp. neplatnosti zastretého právneho úkonu, a to kúpnej zmluvy pre nedostatok písomnej formy uviedol, že ak odvolací súd vychádzal zo skutkového zistenia, že vôľa účastníkov zodpovedala uzavretiu kúpnej zmluvy o predaji bytu žalobcom žalovanému, potom jeho závery o neplatnosti formálne (písomne) uzavretej darovacej zmluvy pre absenciu vôle takúto zmluvu uzavrieť a o neplatnosti skutočne uzavretej kúpnej zmluvy pre jej rozpor so zákonom z dôvodu nedostatku písomnej formy, ako zákonom vyžadovanej náležitosti sú správne. Pokiaľ totiž účastníci uzavreli simulovanú darovaciu zmluvu o darovaní bytu, ktorou chceli zastrieť jeho predaj, nie je disimulovaná kúpna zmluva platná, ak nebola uzavretá písomne, a z jej znenia nie je zrejmé, že šlo o predaj (kúpu).

30. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1 Sžr 68/2011 zo dňa 27. marca 2012 vo väzbe na technickú jednotu listín citoval judikát uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov ako R 69/2001, podľa ktorého „zmluva o prevode nehnuteľností musí byť uzavretá v písomnej forme, pričom prejavy vôle účastníkov, vrátane podpisov, musia byť na tej istej listine (§ 46 ods. 1, 2 OZ), pokiaľ takúto zmluvu, vrátane jej nedielných príloh, tvorí viac ako jeden list, musia byť všetky tieto jednotlivé hárky pevne spojené (zošité) tak, aby tvorili technickú jednotu listiny, a to už pred jej podpísaním“.

31. V danom prípade žalobcovia 1/ a 2/ žiadali voči žalovanej určiť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam každému v podiele 1/4 k celku. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie mali preukázaný právny záujem žalobcov 1/ a 2/ na takomto určení a založili svoj právny záver o zamietnutí žaloby na tom, že tak darovacia zmluva zo dňa 15. marca 1999, ktorej vklad bol povolený pod č. V 659/99, ako aj darovacia zmluva zo dňa 18. januára 2002, ktorej vklad bol povolený pod č. V 117/2002 sú neplatné právne úkony z dôvodu, že sa v oboch prípadoch jednalo o zastreté právne úkony (simulované), keďže absentovala vôľa účastníkov týchto úkonov previesť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na žalovanú bezodplatne. Zhoda súdov nižších inštancií bola aj ohľadom posúdenia platnosti disimulovaných právnych úkonov, t. j. platného uzavretia kúpnych zmlúv, nakoľko predmetom plnenia predmetných zmlúv bol odplatný prevod vlastníckeho práva v určených spoluvlastníckych podieloch v pomere k celku k predmetným nehnuteľnostiam, a teda má platiť tento nezastretý (disimulovaný) právny úkon, ktorý zodpovedal vôli účastníkov a zároveň boli splnené všetky podstatné náležitosti, t. j. dohoda o predmete plnenia - špecifikácia nehnuteľností, určenie veľkosti spoluvlastníckeho podielu k predmetným nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom prevodu, ako i dohoda o výške kúpnej ceny, ktoré skutočnosti mal súd preukázané z oboch predmetných „darovacích zmlúv“, z písomného potvrdenia zo dňa 18. januára 1999 a v neposlednom rade z výsluchu účastníkov konania. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie mal za to, že písomne uzatvorené zmluvy spolu s písomným potvrdením z 18. januára 1999 jednoznačne preukazujú dohodu o predmete, ako aj dohodnutej cene.

31.1. K vyššie uvedenému dovolací súd akcentuje, ak odvolací súd (rovnako aj súd prvej inštancie)

vychádzal zo skutkového zistenia, že vôli účastníkov zodpovedalo uzavretie kúpnych zmlúv o predaji spoluvlastníckych podielov v pomere k celku k predmetným nehnuteľnostiam žalobcom 1/ a 2/ žalovanej, potom jeho závery o neplatnosti formálne (písomne) uzavretých darovacích zmlúv pre absenciu vôle takéto zmluvy uzavrieť a o platnosti skutočne uzavretých kúpnych zmlúv nie sú správne a predstavujú chybnú aplikáciu práva na zistený skutkový stav. Pokiaľ totiž účastníci uzavreli simulované darovacie zmluvy o darovaní spoluvlastníckych podielov, ktorými chceli zastrieť ich predaj, nemôžu byť disimulované kúpne zmluvy platné, ak neboli uzavreté písomne (§ 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj bod 28. tohto rozhodnutia), a z tohto ich písomného znenia nie je zrejmé, že šlo o predaj (kúpu), keď účastníci sa dohodli na podstatných náležitostiach kúpnych zmlúv, a to predmete kúpy a kúpnej ceny. Tým, že neboli kúpne zmluvy uzavreté písomne nie sú naplnené zákonné podmienky platnosti disimulovaného právneho úkonu v zmysle § 41a, veta prvá Občianskeho zákonníka, pretože nie sú „splnené všetky jeho náležitosti“ pre nedostatok zákonom požadovanej formy zakladajúcej všeobecný dôvod neplatnosti každého právneho úkonu. V danom prípade tento nedostatok absolútnej neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorá pôsobí ex tunc, t. j. od začiatku, nemožno žiadnym spôsobom zhojiť, napraviť (ani písomným potvrdením z 18. januára 1999, ktoré predchádzalo písomne uzatvoreným darovacím zmluvám), čo vyplýva z toho, že nemožno naprávať úkon, ktorý nevznikol, neexistuje. Z judikatúry najvyššieho súdu vyplýva, že požiadavka písomnej formy je splnená vtedy, ak sú v písomnom vyjadrení účastníkov zachytené všetky podstatné zložky ich prejavu vôle. Medzi podstatné zložky kúpnej zmluvy patrí nielen údaj o predmete kúpy, ale aj uvedenie kúpnej ceny. Ak má mať kúpna zmluva písomnú formu, musí byť písomne zachytená, teda aj kúpna cena v tejto zmluve dojednaná (viď stále použiteľný rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 30. januára 1975, sp. zn. 1 Cz 129/74, rozhodnutie bolo oboznámené vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR, zošit 2/1976, por. č. 5). Uvedený judikát v konkrétnej veci sa dotýkal vzťahu zastierajúceho a zastretého právneho úkonu a ich neplatnosti, a to u zastierajúceho úkonu z dôvodu, že nezodpovedá vôli účastníkov a u zastretého úkonu z dôvodu nedodržania jeho zákonom požadovanej (§ 40 ods. 1, § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka) písomnej formy.

31.2. Na základe uvedeného dovolací súd uzatvára, že v danom prípade z písomnej darovacej zmluvy uzatvorenej 15. marca 1999 medzi darujúcim žalobcom 1/ a obdarovanými žalobcom 2/ a žalovanou, ako aj písomnej darovacej zmluvy uzatvorenej 18. januára 2002 medzi žalobcom 2/ a žalovanou nevyplýva, že by malo ísť o kúpne zmluvy, preto nie je možné dospieť k záveru, aj napriek zistenej skutočnej vôli účastníkov uzavrieť kúpne zmluvy, že takéto zmluvy boli v písomnej forme uzatvorené. Neuzatvorenie kúpnych zmlúv v písomnej forme znamenalo nemožnosť vzniku platných kúpnych zmlúv. Úvaha súdov nižších inštancií o platnosti kúpnych zmlúv b y bola správna v prípade, a k b y zákon nevyžadoval písomnú formu zmluvy a k jej uzavretiu by postačovala neformálna zhoda účastníkov na jej obsahu. V danom prípade tak ale nebolo. Na základe uvedeného potom predmetné zmluvy nespĺňali náležitosti platných kúpnych zmlúv pre nedostatok formy ako obligatórnej zákonnej náležitosti v zmysle § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nie je v súlade s § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka záver súdov nižších inštancií, že išlo o platný predaj spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnosti. Pokiaľ súdy nižších inštancií považovali disimulované právne úkony (kúpne zmluvy) za platné, rozhodli právne nesprávne a odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 179/2010 zo dňa 28. septembra 2010. Od záverov uvedených v tomto rozhodnutí, dotýkajúcich sa vzťahu zastierajúceho a zastretého právneho úkonu a ich absolútnej neplatnosti, a to u zastierajúceho úkonu z dôvodu, že nezodpovedá vôli účastníkov zmluvy (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka - nedostatok vážnosti pri písomne uzatvorených darovacích zmluvách) a u zastierajúceho úkonu z dôvodu nedodržania jeho zákonom požadovanej písomnej formy (§ 40 ods. 1 v spojení s § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka) sa dovolací súd nemá dôvod odchyliť. K uvedenému dovolací súd dodáva, že žaloba o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam je právnym prostriedkom vlastníka na ochranu jeho vlastníckeho práva. Základnými predpokladmi úspešnosti takejto žaloby sú preukázanie vlastníckeho práva žalobcu (v danom prípade žalobcu 1/ a 2/) a naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, ktorým otázkam súdy nižších inštancií budú musieť na prvom mieste venovať náležitú pozornosť vo vzťahu k obidvom žalobcom. Pre úplnosť vzhľadom na dovolaciu argumentáciu vplyvu technickej jednoty listiny na platnosť kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľností a v o väzbe na uvedené odkaz dovolateľov na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sžr 68/2011 zo dňa 27. marca 2012 a

judikát R 69/2001 dovolací súd v súvislosti s výkladom ustanovenia § 46 ods. 2 druhá veta Občianskeho zákonníka dáva do pozornosti rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 SŽ-o-KS 55/2008 zo dňa 5. októbra 2006 (R 32/2008), ktorým bolo prekonané R 69/2001 a rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 12/2017 zo dňa 27. februára 2018, z ktorého vyplýva prehľad rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu v tejto otázke a jednotné jej posudzovania v tom zmysle, že technická jednota zmluvy o prevode nehnuteľností, vrátane jej príloh a geometrického plánu, nie je podmienkou platnosti právneho úkonu, ale iba podmienkou katastrálneho konania, na odstránenie ktorej má byť účastník v konaní vyzvaný. Uvedená otázka je v danom prípade len okrajová vzhľadom na podstatu sporu (absolútna neplatnosť disimulovaných kúpnych zmlúv) vyjadrenú v bode 31. tohto rozhodnutia.

32. So zreteľom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, opodstatnene uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 432 ods. 1 CSP argumentujúc, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

33. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako i rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

34. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

35. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.